

29 A 2020 Missiezondag
Sint Bavo (Heemstede)

'Geef dan aan de keizer wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt': dit is een van de beroemdste en belangrijkste uitspraken van Jezus. We mogen daarom proberen het goed te begrijpen.

1. De Romeinse keizer had de neiging zich steeds meer voor te doen als een soort godheid aan wie een religieuze cultus gewijd was. Op de Romeinse muntstukken van Jezus' tijd stond het beeld van de keizer Tiberius, met de tekst: *"Tiberius Caesar, zoon van de goddelijke Augustus"*. Naast een Hebreeuwse partij waarvoor het betalen van belasting van Rome geen probleem was, was er een andere die deze claim van de keizer niet legitiem vond. Om religieuze redenen: omdat in Israël het besef altijd leefde dat het erkennen van God als Heer (als keizer kunnen wij zeggen) ook betekende dat de Israëlieten geen enkele andere soevereine macht zouden erkennen.

Wat doet Jezus? Het doorbreekt precies deze mengeling, zouden we vandaag zeggen, van religie en politiek. Hij onderscheidt ze eens en voor altijd: Hij stelt de heerschappij van God op de eerste plaats: het is totaal en vereist een totale en exclusieve liefde. En niemand kan Gods plaats innemen (vgl. Deut 6: 4-5; Mt 22: 37: *"Gij zult de Heer uw God beminnen met geheel uw hart, geheel uw ziel en geheel uw verstand"*)

Het gevolg is dan dat de staatsautoriteit zich niet langer kan presenteren als de hoogste, soevereine autoriteit tegenover het geweten van de mens. Door de knieën voor God te buigen, wordt om deze reden besloten ze niet voor enig schepsel te buigen, inclusief het staatsgezag. De Heer te erkennen betekent ook om elke menselijke aanspraak op absolute heerschappij over de mens te ontkennen.

2. Betekent dit dat de mens geen politieke autoriteit meer hoeft te erkennen? Nee, hij moet aan keizer (aan de staat) teruggeven wat aan de staat toebehoort, maar alleen dat. De mens moet het essentieel belang van een juridische en politieke organisatie van samenleving erkennen, aangezien dit de enige manier is om in vrede te leven. Niets minder, maar niets meer. Kortom, Jezus zegt ons: er moeten belastingen worden betaald (de staatsorde volgen) omdat de dienst die de staat verricht legitiem en opportuun is, maar totale en exclusieve afhankelijkheid wordt alleen aan God betaald, omdat we geen andere Heer hebben.

Dankzij de leer van Christus weet de christen dat noch anarchie, noch de verabsolutering van de politiek christelijke opvattingen zijn. Dat wil zeggen: de burger kan niet tegen de legitieme regering, de legitieme wetten, de samenleving, de orde en vrede in gaan. Maar hij moet ook niet het eigen geweten voor de Keizer laten buigen, dat wil zeggen, voor illegitieme wetten of voor politieke leiders (we mogen denken aan de dictaturen van de vorige eeuwen en aan de "dictatuur van het relativisme" in de westelijke cultuur van onze tijd met burgerlijke wetten die het leven niet behoeden maar bedreigen onder de naam van 'barmhartigheid').

3. Hoe mogen wij dit exclusieve primaat van God herkennen en de autoriteit van de staat ook herkennen?

Er één dag per week aan wijden, de dag des Heren. Wat wij nu doen.

De Heer erkennen in onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan zijn heilige geboden. Die zijn ook superieur aan de wetten van de staat. En als deze daarmee in strijd zijn, dan moet de christen ze niet in acht nemen.

Van de andere kant, zien wij ook dat de christen is geroepen om een voorbeeldige burger te zijn. Belasting betalen, dat wil zeggen, de orde van de staat volgen, is niet alleen een wettelijke verplichting: het is een ernstige morele plicht, waarover we rekenschap moeten afleggen aan de Heer. Burgerlijke legitieme wetten verplichten ons geweten.

Moge de Heer ons wijsheid, vrijmoedigheid en kracht verlenen om 'aan de keizer te geven wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt'

Missiezondag

Vandaag is het Missiezondag. Het missioneren hoort tot het wezen zelf van het Evangelie en van de Kerk. Missiezondag dus opent onze ogen voor de wereld: voor de vele kerkgemeenschappen, die soms sprankelend zijn en vervuld van de Heilige Geest.

Voor het thema van zijn boodschap vond paus Franciscus inspiratie bij de profeet Jesaja die zegt: "Hier ben ik, zend mij!" (Jesaja 6,8), wanneer de Heer vraagt wie Hij zenden zal.

De Paus schrijft: *"In tijden van crisis, van storm, is Gods liefdevolle uitnodiging een uitdaging voor iedereen. We moeten op zoek naar nieuwe manieren om verbonden te zijn en te blijven [...] Vandaag vraagt Hij dat wij ons gezonden weten door zijn liefde. [...] De Geest, die onze Kerk voedt en vooruit zendt, maakt van ons leerlingen en zendt ons uit naar de uithoeken van de wereld."* [We mogen denken aan veel mensen die angstig thuis blijven door de coronacrisis en die een bezoek, een dienst, een telefoongesprek waarderen.]

Dit jaar gaat de aandacht speciaal naar de landen van de West-Afrika waarin de mensen al lange tijd lijden onder armoede, honger en terreur van islamitische fundamentalisten. Nu komt daar nog de coronapandemie bij. Veel Afrikanen zijn zich echter amper bewust van de gevaren van het virus voor de gezondheid. Zij maken zich vanwege de ernstige economische gevolgen van de coronacrisis veel meer zorgen om hun bestaan. De katholieke kerk doet wat mogelijk is om de mensen bij te staan en wil stemmen van hoop laten horen.

De aartsbisschop van Abuja (Nigeria), Ignatius Kaigama, toont zijn wijsheid, met woorden die kunnen ook ons helpen: *"Op dit moment lijkt alles alleen maar duister en beangstigend. Maar we geven nooit op. We hebben in het verleden samen voor grotere uitdagingen gestaan en die overwonnen. Deze zal niet anders zijn, vooropgesteld dat we het samen doen."*

Ten laatste, een inspirerende gebed van Zuster Veronica Onyeansi, missionaris in Afrika, die steeds op weg is naar de arme mensen en dorpen van haar omgeving:

Een andere reiszegen

Heer, wij gaan elke dag van huis, om onze dienst aan de mensen te vervullen, vooral aan de armen en zwakken, en proberen de verlenging van uw handen te zijn, die liefde en vrede schenken – ook als wij niet weten, wat de dag zal brengen.

Op straat staan we bloot aan onveiligheid en gevaren: ontvoering, beroving, alle mogelijke overvallen. Steeds weer worden wij met aanhoudende regionale conflicten in ons land geconfronteerd.

Heer! Wij weten dat u er altijd voor ons bent en met ons meegaat. Wees bij ons, om ons te leiden, te beschermen en ons te sturen. Wees bij ons, Heer, nu op deze reis en op de weg door ons leven. Behoed ons en allen die wij ontmoeten voor schade aan lichaam en ziel.

Wees bij ons, wanneer wij uw woord met elkaar delen en in wederzijdse uitwisseling begrip voor de ander, vrede en liefde zoeken.

Zegen ons! Zegen onze reis en zegen ons werk voor vrede en dialoog. Amen.

Zuster Veronica Onyeansi

Broeders en zusters: door Missiezondag bewust te beleven en te vieren, in gebed en financiële solidariteit, kunnen we samen zeggen "Hier zijn we, zend ons!".